

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/138184,Od-Grudnia-03970-do-lutego-03971-50-rocznica-strajku-wlokniarek-w-Lodzi.html>
01.03.2026, 08:01

Od Grudnia '70 do lutego '71. 50. rocznica strajku włókniaerek w Łodzi

„Wspominamy pierwsze zwycięstwo wielkich społecznych protestów w PRL z grudnia 1970 r. – 15 lutego 1971 r. komunistyczny rząd cofnął drakońskie podwyżki artykułów pierwszej potrzeby” – podkreśla prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

12.02.2021

50 lat temu, 10 lutego 1971 r., wybuchł strajk łódzkich włókniaerek. Strajkujący domagali się wycofania grudniowych podwyżek cen żywności, zwiększenia płac oraz rozwiązania problemów socjalno-bytowych zakładów i miasta.

Wydarzenia lutowe 1971 r. to ważna karta nie tylko w historii samej Łodzi, ale i w skali całego kraju. To właśnie strajki łódzkie bezpośrednio przyczyniły się do wycofania się komunistycznych władz z decyzji o grudniowych podwyżkach cen mięsa i innych artykułów spożywczych. W narracji historycznej od lat utrwała się obraz, że wydarzenia z przełomu lat 1970-1971 odbyły się w krótkich odstępach czasowych. Tymczasem był to dwumiesięczny proces zapoczątkowany grudniowymi strajkami i masakrą robotników na Wybrzeżu, kontynuowany w styczniu poprzez drugą falę protestów, wizyty I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka w Szczecinie i Gdańsku, zakończony zwycięskimi strajkami łódzkich włókniaerek w lutym 1971 r.

- Już w latach osiemdziesiątych historycy oraz ludzie opozycji zaczęli mocno podkreślać bliski związek protestów z lat 1970-1971 z wielkim Sierpniem 1980 roku i narodzinami NSZZ „Solidarność”. Stwierdzenie: „Bez Grudnia nie byłoby Sierpnia”, czy mniej bezpośrednie „Przed Grudniem był Sierpień” zagościły na stałe w debacie o najnowszej historii antykomunistycznej opozycji. Jednak dla lepszego zrozumienia rangi protestów społecznych z grudnia 1970 roku należy wspomnieć istotę wydarzeń, które miały miejsce dokładnie dwa miesiące po najbardziej burzliwych dniach grudniowych – podkreśla prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

- W połowie stycznia 1971 roku niepokoje społeczne utrzymywały się w wielu częściach PRL, szczególnie tam, gdzie miały miejsce protesty w grudniu. W kilku ośrodkach przybrały formę nowych, wielkich protestów społecznych. Wyjątkowo duży zakres miały na Wybrzeżu, gdzie np. w Szczecinie w drugiej połowie stycznia 1971 roku zastrajkowało ponad 20 dużych przedsiębiorstw. Nowy I sekretarz KC PZPR Edward Gierek, wspólnie z premierem PRL Piotrem Jaroszewiczem, ministrem obrony Wojciechem Jaruzelskim i spraw wewnętrznych Franciszkiem Szlachcicem w istocie zostali zmuszeni 24 stycznia do spotkania ze strajkującymi w Szczecinie. W całej Polsce w styczniu wybuchło łącznie ponad sto strajków i podobnie było w lutym 1971 roku – dodaje.

Jednak ośrodkiem największego napięcia tym razem nie było Wybrzeże, ale drugi wówczas pod względem liczby mieszkańców ośrodek miejski w Polsce, z gigantyczną liczbą pracowników przemysłowych – Łódź.

- Apogeum niezadowolenia miało miejsce w drugiej dekadzie lutego, gdy 10 lutego 1971 r. zastrajkowała wielotysięczna załoga Zakładów Przemysłu Bawełnianego (wówczas noszących patronat komunistycznego działacza – Juliana Marchlewskiego). W ciągu pięciu dni strajkowało już ponad trzydzieści wielkich zakładów pracy, w których pracowało ponad 55 tys. osób, a na ulicach

polskiej stolicy przemysłu lekkiego miały już miejsca pierwsze starcia z milicją. Najistotniejszym powodem utrzymującego się niezadowolenia była przede wszystkim trudna sytuacja ekonomiczna bardzo wielu pracowników. Taka skala i charakter protestów, a dodajmy, że łódzką specyfiką była dominacja kobiet wśród zatrudnionych (także wśród strajkujących), spowodowała ustąpienie władz przez częścią społecznych oczekiwań – mówi prof. Golon.

- Wieczorem 15 lutego 1971 roku władze ogłosiły odwołanie wysokich podwyżek wielu artykułów pierwszej potrzeby wprowadzonych 12 grudnia 1970 roku. Taka decyzja automatycznie poprawiała warunki życia wielu obywateli, szczególnie najliczniejszej rzeszy mniej zarabiających. Efektem było także bardzo szybkie opadnięcie napięcia nie tylko w Łodzi, ale w całej Polsce. W marcu i kwietniu wybuchały już tylko incydentalnie strajki, i było ich mniej, po kilkadziesiąt miesięcznie. W następnych tygodniach prawie całkowicie wygasły nastroje strajkowe, gdyż wybuchło ich tylko kilkanaście w maju, i kilka w czerwcu – podsumowuje.

Z okazji 50. rocznicy strajku włókniaerek w Łodzi przed siedzibą IPN Gdańsk (al. Grunwaldzka 216) stanęła ekspozycja [„Bunt robotników. Grudzień '70 – luty '71”](#) dostępna dla zwiedzających do 22 lutego.

Wystawa elementarna, przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Szczecinie, prezentuje podstawowe informacje dotyczące genezy, przebiegu oraz konsekwencji rewolty robotników w grudniu 1970 r.

W hallu gdańskiej siedziby IPN czeka też na nauczycieli historii oraz dziennikarzy interesujących się historią ważny materiał dydaktyczny, czyli [„Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” \(nr 12/2020\)](#), którego tematem jest wyłącznie Grudzień '70 i aż pięć materiałów dotyczy terenu Trójmiasta.

- Wszystkich mieszkańców szczególnie zapraszamy do odwiedzenia naszej wystawy, a także witryny pełnej książek otwartej już księgarni (wejście do środka ze względów sanitarnych wymaga umówienia). Ten spacer po nie tak odległej, ale już ponad pół wieku liczącej historii, to dla każdego mieszkańca Trójmiasta i całego Pomorza lepsze poznanie własnych korzeni. Miejsc, w których wykuwano w społecznych protestach państwo wolne, bardziej sprawiedliwe, wrażliwe społecznie. Państwo bez niechcianych sowieckich wojsk okupacyjnych, bez złej komunistycznej władzy. Rola Gdańska, Gdyni, Elbląga, całego naszego wschodniego Pomorza w tej wolnościowej aktywności była ogromna. Gorąco zapraszamy na spacer, a dla zachęty, w nieco mniejszym najczęściej formacie, zapraszamy przed ekrany komórek i komputerów, gdyż wszystkie wystawy grudniowe, także specjalna poświęcona historii Elbląga, są dostępne w formie elektronicznej w Internecie na stronach Instytutu Pamięci Narodowej. Tam także można przeczytać grudniowy „Biuletyn IPN” – zachęca dyrektor IPN Gdańsk.

[15 lutego 2021 roku o godz. 12.00 prezes IPN dr Jarosław Szarek weźmie udział w uroczystym odsłonięciu tablicy upamiętniającej strajk włókniaerek w Łodzi, w lutym 1971 roku. Wydarzenie odbędzie się w Centrum Manufaktura w Łodzi \(budynek dawnej wykończalni – przy wejściu do Muzeum Fabryki\).](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Fragment plakatu IPN Oddział w Łodzi zapraszającego na obchody 50. rocznicy strajku włókiarek